ISSN Print: 2394-7500
ISSN Online: 2394-5869
Impact Factor: 8.4
IJAR 2021; 7(3): 159-163
www.allresearchjournal.com
Received: 24-01-2021
Accepted: 28-02-2021

ಡಾ. ಎಂ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್.ಡಿ.ಯು.ಐ.ಎಂ. ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

Corresponding Author:
ಡಾ. ಎಂ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್.ಡಿ.ಯು.ಐ.ಎಂ. ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

ಆಧುನಿಕ ಕವಯತ್ರಿಯರು ಕಂಡಂತೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಚಿತ್ರಣ

ಡಾ. ಎಂ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ

ಪೀಠಿಕೆ

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ದ್ವಂದ್ವದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಕೆಯ ವಚನಗಳ ಸರಣೀಕರಣದ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಅಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಆಕೆಯದು. ದೈಹಿಕ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನಾಕೆ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ಹೇಳುವಂತೆ "ಅಮೇದ್ಯದ ಮಡಕೆ, ಮೂತ್ರದ ಕುಡಿಕೆ, ಎಲುವಿನ ತಡಿಕೆ, ಕೀವಿನ ಹಡಿಕೆ"ಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಹ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದವನನ್ನು ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆಳಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ದೇಹ "ಮೂತ್ರ ಒಂದು ಒಸರುವ ನಾಳ"ವಷ್ಟೇ ಆಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ತಾನು ದೇಹ ಮೋಹ ಬಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾದರೂ, ಲೋಕ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮವೇ ಒಡೆದೆದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೇಸಿಗೆ ದೇಹ, ಅದರ ನಶ್ವರತೆಗಳೊಂದೂ ಅರಿವಾಗದು. ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಕಾಡುವ ಲೋಕದ ಮುಂದೆ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ನೋವು, ವಿಷಾದಗಳು ಮತ್ತೆ – ಮತ್ತೆ ದೇಹದ ವಿಕಾರತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸಂಬಂಧ ಭಕ್ತಿ ಮೂಲವಾದದ್ದು; ಅನುಭಾವದ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ಅಲೌಕಿಕ ಗಂಡನ ನೆಲೆ ತಲುಪಲು ಈ ಲೌಕಿಕ, ಈ ದೇಹ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾದು, ಮೀರಿಯೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಎಂಥ ಎತ್ತರದ ಅನುಭಾವದೆಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ "ಛಲ" ಅವಳ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಬದುಕು, ಗ್ರಾಹಸ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿಯೇ ಅನುಭಾವ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಚನಕಾರರೂ, ಶಿವಶರಣೆಯರೂ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೇ ಶಿವಮುಖಿಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ನಡೆದವರುಂಟು. ವೈಜಕಟ್ಟೆ, ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವ, ಹೆರೂರ ಹೆಂಗೂಸು ಮುಂತಾದ ಶಿವಭಕ್ತೆಯರು ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಲೇ ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ಥಕರಾದವರು. ಆದರೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಲೌಕಿಕವನ್ನು ಬಾಧಕವೆಂಬ ಭಾವಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಮೀರಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ದೇಹ – ಮನಸ್ಸು, ಕಾಯ–ಜೀವ ಲಯದ ನಡುವಿನ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನೆ. ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳು ಅವಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಧೀರಳನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ರುದ್ರಕನ್ನಿಕೆ ಕಾರಣಿಕ ಹೆಣ್ಣು. ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿದ್ದವಳು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ. ಜನ್ಮ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಅವಳು ಶಿವಭಕ್ತೆ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಾತ್ವಿಕ ಕಳೆಯ ಇವಳೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಅವಳು ಕಾರಣಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಿರಲಿ, ಮನುಷ್ಯಳೇ ಆಗಿರಲಿ, ಕೌಶಿಕನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾದದ್ದನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳೂ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೌಶಿಕನೊಂದಿಗಿನ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅದರಿಂದ ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಂತಹ ಸಾಲುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಮಹಾದೇವಿ ರಾಜವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ವಿವಾಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗ, ಮನ, ಕಾಯ, ಭಾವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನದಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕಾಯವೂ ಭೌತಕಾಯದ ಗುಣಧರ್ಮ, ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ; ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣ, ವಾಯು ಪ್ರಾಣಗಳು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ. ಕಾಯದೊಳಗೆ

ಕಾಯವಿಲ್ಲ. ಭಾವದೊಳಗೆ ಭಾವವಿಲ್ಲ. ಈಗವಳ ಕಾಯವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಳು ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಅಕಾಯ ಸಂಚರಿಸಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲೌಕಿಕದ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಕೂಟ ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲದ್ದು. ಜೊತೆಗೆ ಆ 'ಕೂಟ' ದೇಹಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತ, ಮನ ಭೋಗವಿಲ್ಲ ; ಭಾವ ಭೋಗವಿಲ್ಲ ; ನೇತ್ರ ಭೋಗವಿಲ್ಲ ; ನಾಸಿಕ ಭೋಗವಿಲ್ಲ ; ನಾಲಿಗೆ ಭೋಗವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಒಳಸೇರಿಕೊಂಡ ಲಿಂಗಪತಿ ಶರಣಸತಿಯನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು, ಅಭಿನ್ನ ಭಾವದೊಂದಿಗೆ, ಏಕಾರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿಯ ಸಾಮರಸ್ಯದ ನಿಲವು, ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರಗಳು ಒಂದಾಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರ, ಸಾಂಗ – ನಿರಂಗ, ಅವಯವ ನಿರ್ಯವಯವ ದ್ವಂದ್ವಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದರೂ ಏನು? ಎನ್ನುವ ಸಂದೇಹದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತನ್ನ ಮತ್ತು ನಿರಾಕಾರ ಪ್ರಿಯರ ನಿಜ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ನೀಡುವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು 'ಸತಿ – ಪತಿ' ಗಾಢ ಸಂಬಂಧ ಕೇವಲ ಸಂಬಂಧವಲ್ಲ. ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅನುಭಾವದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಲೌಕಿಕದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಭಿನ್ನ ಅಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪದ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಗೆ ಒಲಿದವಳು. ಸಮಾಜ, ಪ್ರಪಂಚ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ, ಹೇರುವ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಅಂಸಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ಶೀಲಗಳ ಹಂಗಿಲ್ಲ, ಲೌಕಿಕದ ಬದುಕಿನ ಯಾವ ಹೊರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ನಿಲುವನ್ನು ನೆಲೆಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಗೆ ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ. ಕಾಯಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ, ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ, ಪ್ರಪಂಚ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣಾದವಳು ಪುರುಷನ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಯ ವಿಧೇಯತೆಗಳಿಂದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಾಜ ವಿಧಿಸುವ ನೀತಿ – ನಿಯಮಗಳ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೊಂಗಿದ್ದವಳು. ಅನುಭಾವಿ ಸಾಧಕ ಹಾದಿಯ ಮುಳ್ಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ನಡೆದಾಗ ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವು ಯಾತನೆಗಳು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯೇ ಅನುಭವಿಸಿದಳು. ಕೌಶಿಕನೊಂದಿಗೆ ಬಲವಂತದ ಮದುವೆಯೊಂದಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣು, ದೇಹ, ಕಾಮ, ಕಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೌಕಿಕ ಅನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ, ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಿರಾಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜ, ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಭರವಸೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ತಂದೆ – ತಾಯಿ, ಗಂಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕನ ಸಾಧನೆಯೂ ಒಂದು ಹೋರಾಟವೇ, ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆ ಯೋಧನಂತೆ ಅಣಿಗೊಂಡು ಹೊರಟಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಡುವ ಅಂಶಗಳು ಹಲವಾರಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಯ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಕೂಡಾ ಜೀವವನ್ನು ಅಧೀರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಷ್ಟೆ ಅವು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಂಸಾರದ ವಿಷಮತೆ, ನಶ್ವರತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳು, ಸಂಸಾರದ ಬಗೆಗಿನ ಅವಳ ನಿಲುವನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಿತಿ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ, ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿ ನಾಶವಾದಂತೆಯೇ 'ಬೆರೆಸಿದೆನು' ಎಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶಬ್ದದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದಾದರೆ, ಬೆರೆಸಿರುವುದೇ ಸತ್ಯವಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ" ಕವಯತ್ರಿಯರಿಗೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಬೆರೆಸುವಿಕೆಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಸಿಗದು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಬದುಕು ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಒಂದು ನಿರಾಕರಣ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪ್ರಪಂಚ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಪಂಚ ಈ ಎರಡೂ ನೆಲಗಳ ದ್ವಂದ್ವಂದ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿ ಬರುವಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ, ಯಾತನೆ, ಹಿಂಸೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ರೂಢಿಗತ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಪರವಾದ ನಿಲುವುಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು. ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಅನುಭಾವ, ಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಅನರ್ಹಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನೇ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಪರಮಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅಲೌಖಿಕ ಅಥವಾ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಗಂಡನನ್ನೇ ತನ್ನ ಸಾಂಗತ್ಯಕ್ಕೆ, ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಾಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದಳು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಎದುರಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಕಟಕಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ನಿಂದೆ, ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿತ್ತು. ದಿಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನ ಛಲವಾದಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ನಂಜೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆದಳು. 'ನಾಮದಲಿ ಹೆಂಗೂಸಾದರೇನು ಭಾವಿಸಲು ಗಂಡು ರೂಪು" ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು ಸಮಾಜ, ಪ್ರಪಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಮನೋಗತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲೌಕಿಕ ಕ್ರಿಯೆ, ಲೌಕಿಕ ನೆಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಅನುಬಾವಿಕ ನಿರ್ದೇಶನವೂ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ನಡೆ – ನುಡಿ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ನಡೆ, ನುಡಿ ನಿಲುವುಗಳು ವಿಚಿತ್ರವೂ, ಹುಚ್ಚುತನದ ಪರಮಾವಧಿಯಂತೆ ತೋರುವುದು ಸಹಜ. ಲೋಕ ನಿಂದೆಗಳು, ನಿಷ್ಠುರ ಅವಮಾನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬ ಅರಿವಿದೆ "ಲೋಕವೆಂಬ ಮಾಯೆಗೆ ಶರಣ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಮರುಳಾಗಿ ತೋರುವುದು" ಸಹಜವೆಂದು ಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ನಿಲುವಿಗೆ ಸಮಾಜ ಬಹಿಷ್ಕಾರವೂ ಭಾದ್ಯ. ಆದರೆ ಕಾಯಗೊಂಡು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಹಸಿವು, ತೃಷೆಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚ ಮೊಗ ತಿರುಹಿದರೆ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಕಾಯಜೀವಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಪಂಚವೇ

ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವುದೂ ತನಗೆ ದುಸ್ತರವಾಗದು. ತಾನೊಲಿದ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ ಆತ್ಮದೊಂದಿಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮುಖಿಯಾದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅದೂ ಹೆಣ್ಣು ಜೀವಕ್ಕೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಅವಮಾನವನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕ ಹೇಳುವಂತೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಮನೋಭಾವಗಳು, ಸಮಾಧಾನಗಳೇ ಪರಿಹಾರ.

‘ಕಾಯ ಕರ್ರನೆ ಕಂದಿದಡೇನು? ಕಾಯ ಮಿರ್ರನೆ ಮಿಂಚಿದಡೇನು?’ ಎನ್ನುವ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ದೇಹದ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಆಕೆಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬದುಕಿನ ಆರಂಭದ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೇ ಬೇರೆ, ಆತ್ಮದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೇ ಬೇರೆ. ಎನ್ನುವಷ್ಟು ದ್ವೈತ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ದೇಹವೇ ವಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಆಧ್ಯಂತಿಕ ನೆಲೆಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಣಿಪುರದ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು, ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ನಗ್ನತೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ, ಬಹುಶಃ ಅಕ್ಕನೂ ಕೌಶಿಕನ ಒಲ್ಲದ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಬೇಸತ್ತ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಆದರೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ವಾಂಛೆಯನ್ನು ತಾನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಕೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಡಿನ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕುವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. "ಪುರುಷನ ಒಲವಿಲ್ಲದ ಲಲನೆ"ಯು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಶರಣರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ದಾಸಿಮಯ್ಯನಿಗಂತೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ‘ದಾರ ಹರಿದಿದೆ ದೀಪತಾ’ ಎಂದರೆ ಪತ್ನಿ ತರುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಅಂಬಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ದೂರದಿಂದ ಬೀಸಿದಳಂತೆ. ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಂಸಾರವೇ ಲೇಸು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಸಜ್ಜನ ಸತಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಶರಣರಲ್ಲೇ ಇತ್ತೆಂದರೆ, ಇನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಇಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ ನನ್ನ ಗಂಡ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವುದು ಅವಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಗಂಡನಿಲ್ಲದೆ ಗಂಡನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಂದು ಬದುಕಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದ ಕಣ್ಣಿಗಲೆ ಸಹ್ಯವಾಗಿಸಿದ್ದು, ಅದೆ ಹಲವು ಸಲ ಹೆಣ್ಣುತನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಅಕ್ಕ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ‘ಅಂಗರಹಿತ’ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನಲ್ಲ ತಾನು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಲಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾನು ಹೆಣ್ಣು ತನದಿಂದ ಹೊರಗಿರುವವಳು ಎನ್ನುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಕನದು ಅಂಗಾತೀತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಳ ವಿಚಾರಗಳ ‘ಕೇಂದ್ರ’ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾವುಕನಾಗಿ ನುಡಿಯುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯಳಿಗಿಂತ ಸಾಮಾನ್ಯಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಬಲೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಟೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು ಅವಳ ಅಖಿಲತೆಯ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪಟ ಸ್ತ್ರೀತ್ವ ಎಂದು ಸಮಾಜ ಗುರುತಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೆ ಲೋಕದ ಗಂಡಸರ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವ ದ್ವೇಷ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಗುರುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವ ಮೋಹ. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಲ್ಲದ ಗಂಡರಿಗೆ ‘ಉರದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಂಟೆಂಬ’ ಭಾವನೆ ಅವಳದು. ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯದು ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿವು, ತೃಷೆ, ನಿದ್ರೆ, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮೋಹ, ಲೋಭ, ಮದ, ಮತ್ಸರ, ಸಚರಾಚರಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಯತ್ನ ಅವಳದು. ‘ಬಲೆಯ ಹೊಕ್ಕು ಉರಿ ಮರೆತವಳು. ‘ಸರವೂ ನಿಸ್ಸರವೂ ಒಂದಾದವಳು’ ಹೀಗೆ ಆಕೆಯೇ ಈ ವೈದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು, ಬೆಸುಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಐಹಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆರೆಸುವುದು ಆಕೆಗಷ್ಟೇ ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುರುಷ ಮಾಯೆ’ ಎನ್ನುವುದು ಆಕೆಯ ಅನುಭವ. ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ ಎಂಬ ಚರ್ವಿತಚರ್ವಣ ನುಡಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಗಂಡು ಕೂಡಾ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡಬಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ವ್ರತಭಂಗ ಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಗಂಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆಳಸುವುದನ್ನೇ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಲ್ಲ ಸಮನ್ವಯದ ರೀತಿ ಅಕ್ಕನದು. ಕಾಮವನ್ನು ಪ್ರೇಮವಾಗಿ, ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮವಾಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭವಗೆದ್ದ ಮಗಳಾಗಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಸೇರುವ ಒಲೆಯೊಳಗಿದ್ದು ಉರಿಮರೆತವಳ ರೀತಿ ಅಕ್ಕನದು.

‘ಕದಳಿ’ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾಳೆ ಅಕ್ಕ. ಅದು ಐಹಿಕವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಆಕೆಯ ಅಭೀಷ್ಟೆ. ಕದಳಿಯೆಂಬುದು ತನು, ಕದಳಿಯೆಂಬುದು ಮನ, ಕದಳಿಯೆಂಬುದು ವಿಷಯಗಳು, ಕದಳಿಯೆಂಬುದು ಭವ ಘೋರಾರಣ್ಯ, ಅಂಥ ಕದಳಿಯ ಬನದಲ್ಲಿ ‘ಭವಹರನ್ ಕಂಡೆನು’ ಎನ್ನುವ ವಚನ ಅವಳ ಬದುಕಿನ ಉದಾಹರಣೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಭವದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಭವಹರನ ಕಂಡ ಐಹಿಕ ಉಪಮೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ, ನಿರಾಕಾರವನ್ನು ಸಾಕಾರನ ಹಾಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಇಹಕ್ಕೂ, ಇಹವನ್ನು ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೂ ತಂದು ಗೆದ್ದವಳೀಕೆ. ಅಕ್ಕ ಕಂಡ ಕದಳಿ ವನವು ಒಂದು ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಹೋಗಲು ಹಿಂಜರಿಯುವವರೇ ಅನೇಕರು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕದಳಿಯ ಹೊಕ್ಕು ಘೋರಾರಣ್ಯವ ಭೇದಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವಳ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳು ವರ್ಣನಾತೀತವಾದರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದು. ಅವಳು ಇಟ್ಟ ಗುರಿ, ಮನ ನೆಟ್ಟ ನಿಷ್ಠೆ, ಹುಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಳಿಮನದವರೆಗೆ ಕದಳಿಯು ಭೇದಿಸಲಾರದ ಭಯಪಡುವ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಅರಣ್ಯ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಖಗಮೃಗಗಳ ಕ್ರೂರತೆಗಿಂತ ಇವರ ಮನದ ಭಯವು ಅತಿಕ್ರೂರವಾಗಿ ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕಿಸುವುದು ತನ್ನತನವನ್ನು ಅರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ಕದಳಿಯ ವನವು ಕಲ್ಪತರುವಂತೆ ಗೋಚರಿಸುವುದು. ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮರುಜವಣಿಯಂತೆ ಕಾಣುವವು. ಆ ಮನವಿದ್ದ ನೆಲವು ಅವಿಮುಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವರುಷರ ಮಣಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವಳು. ವನದಲ್ಲಿ ವನವನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ನಿಂತ ಜಲವು ಅಮೃತದ ಬುಗ್ಗೆಯೂ, ಖಗ ಮೃಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಧೇನುವು, ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಡವಿದಡೆ ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ತಾಗುವ ಹರಳುಗಳಲ್ಲಾ ಚಿಂತಾಮಣಿಗಳಾಗಿ, ಜಡತ್ವವ ಕಳೆದು ಶಿವತ್ವದ ತುಂಬುವವು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವಳಿಗೆ ಭಯದ ನೆರಳನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಕಾಣಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭಯಪಡದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕದಳಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು. "ಮಾಟ ಕೂಟ ಬಸವಣ್ಣರಿಗಾಯಿತು, ನೋಟ ಕೂಟ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗಾಯಿತು, ಭಾವ ಕೂಟ ಅಜಗಣ್ಣಗಾಯಿತು. ಸ್ನೇಹ ಕೂಟ ಚಾಟಿ ರಾಜರಿಗಾಯಿತು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಕೂಟ ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣರಿಗಾಯಿತು" ಎನಗಾವ ಕೂಟವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕೂಟದೊಳಗೆ ಅವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಕಾರಣ ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ಲಿಂಗವ ಪಡೆದು ಆ ಲಿಂಗವೆ ಎನ್ನಂಗವೆಂದು ಅರಿದು "ಶರಣ

ಸತಿ, ಲಿಂಗ ಪತಿ" ಎಂಬ ತತ್ವವ ಹಿಡಿದು ಭಕ್ತಳಾಗಿ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನು, ಮನ, ಧನಗಳ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕಾಯ, ಕರ್ಮವ, ಮೋಹ, ವ್ಯಾಕುಲತೆಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ ಅಷ್ಟಾವರಣ ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ, ಪಂಚಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಶರಣ ಸಂಗಡ ಅಮೃತದ ಸುಧೆಯ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧಳಾದೆ. ನಾನಿಂದು ಮೂಲದ್ವಾರದ ಬೇರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಭೂಮಂಡಲವನೇರಿ ನಿಂತಿರುವೆ ಆಚಾರದ ಬೇರ ಹಿಡಿದು ಐಕ್ಯದ ತುಟ್ಟ ತುದಿಯ ಮುಟ್ಟಿರುವೆ. ವೈರಾಗ್ಯದ ಸೋಪಾನದಿಂದ ಶ್ರೀಗಿರಿಯನ್ನೇರಿ ಧನ್ಯಳಾಗಿರುವೆ. ತನುಮನ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಭವ ಘೋರವಾದ ಕದಳಿಯನ್ನು ಸರ್ವಾರ್ಪಿತ ಭಾವದಿಂದ ಗೆಯ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಭವ ತುಂಬಿ, ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿರಲು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಕಣ್ತುಂಬಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಭಾವ – ನಿರ್ಭಾವಗೊಂಡು, ಮನ ಮೌನ ತಾಳಿ ಆ ಮೌನವೇ ಮಾತನಾಡಿತು. ಮಗಳ ಮನದಾಸೆಯ ಕಂಡು ಭವ ಗೆದ್ದು ಬಂದು ಮಗಳೆಂದು ಕರುಣದಿಂದ ಕರೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಕರೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು. ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮೀಯುತ್ತ ಆ ದೇವನ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಳು. ಹೆಂಡತಿ ಭವಿಯಾಗಿದ್ದು, ಗಂಡ ಭಕ್ತನಾದರೆ 'ಭಾಂಡ ಭಜನವಿಲ್ಲದವರ ಭಕ್ತಿ ಹೆಂಡದ ಮಡಿಕೆಯ ಹೊರಗೆ ತೊಳೆದಂತೆ" ಸತ್ತನಾಯ ತಂದು ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇಳುಹಿ ಒಬ್ಬರೊಪ್ಪಚ್ಚಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿಂದಂತೆ" ಬೇರೆ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶ್ವಾನನಿಗಿಂತ ಕಷ್ಟ ಎಂದರು ಶರಣರು. ಆದರೆ ಭಕ್ತೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಭವಿ ಗಂಡನಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಏನು ? ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕ ಸರ್ವಾರ್ಪಿತ ಭಾವದಿಂದ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳಗನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತಲಿದ್ದಳು. ನಂಬಿದೆನೆಂದೆಡೆ ನಚ್ಚಿದೆನೆಂದಡೆ ಸಲೆಮಾರು ಹೋದೆಸೆಂದಡೆ ತನುವನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನೋಡುವ ಮನವನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನೋಡುವ, ಧನವನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನೋಡುವ ಅದಕ್ಕಂಜದಿದ್ದರೆ ಶಿವ ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಕ್ಕ ಅವಿರತ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣವು ಮೈದೋರಿ ನಿಂತಿತು. ಬೆಳಗಿನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಬೆಳಗ ಕೂಡಿ ನಿಜ ರೂಪವ ತೋರಿದನು. ಇಂತಪ್ಪ ಸೊಬಗಿನ ಸಿರಿಯ ಕಣ್ ದಣಿಯೆ ಕಂಡು ಮನಪುಳಕಿತಗೊಂಡು ಕಣ್ ಬಿಂದುಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಹೃದಯ ಹೂವಂತೆ ಅರಳಿ ಪಾದ ಪದ್ಮಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಆ ಹೂವನು ದೇವ ತನ್ನ ಮುಡಿಯೊಳ್ ಮುಡಿದು ಆನಂದ ಹೊಂದಿದನು. ಅಕ್ಕ ತನು, ಮನ, ಭಾವಗಳು ದಣಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದಳು. ಕೇಳಿ ಕಾಣದ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವ ಕಂಡು ಕಣ್ಗಳ ಬರವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ದೇವ ತನ್ನ ಕರಕಮಲಗಳ ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಕಂದಾ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆಯಲು ಮಾರಹರನನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಆ ದೇವನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದಳು. ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾರೂಪಯ, ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂಬ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಹತ್ತಿ ಮೋಕ್ಷವ ಪಡೆದ ಅಕ್ಕ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಳಾಗಿ ಘನಲಿಂಗದ ದರುಶನದ ದೊರೆತು ಸಾಮರಸ್ಯವ ಹೊಂದಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅಕ್ಕ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯು ದಶ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ ನಿಂತಿತು. ಅವಳ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಬಂದವರು. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿದರು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮೊಡನಿದ್ದು ಬಾಳಿ ಬೆಳಗಿದ ಮಹದೇವಿಯ ಘನಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಸಮಾನತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಡಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ರೀತಿ – ರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಶಿವಶರಣರು ಬಲವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. 'ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ ಮನದ ಮುಂದಣ ಆಸೆಯೇ ಮಾಯೆ' ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ರಾಕ್ಷಸಿಯಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ; ಸತಿ ಭಕ್ತೆಯಾದಡೆ ಹೊಲೆಗಂಜಲಾಗದು" ಒಳಗಿರುವ ಆತ್ಮ ಹೆಣ್ಣೂ ಅಲ್ಲ ; ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ' ಮುಂತಾದ ಶರಣರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯೊಂದು ಇತ್ತು. ಪರಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ಪುರುಷ. ಆತನನ್ನು ಉಳಿದು ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಪುರುಷರೂ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಎಂದು ನೋಡುವಂಥ ದೃಷ್ಟಿ ಅದಾಗಿತ್ತು. 'ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿ' ತತ್ವದ ಇಂಥ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಶರಣರು ಸ್ತ್ರೀ – ಪುರುಷರೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಹೊರಗಿನ ತೋರಿಕೆ ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂದು ಸಾರಿದಳು. ಇಂಥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಗೂ ಪುರುಷರ ಸಮಾನವಾದ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭೋಗವಸ್ತುವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಲು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಿವಾರಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಯುಗಕ್ಕೆ ಮೀರಿದುದಾಗಿದ್ದವು. ಗಂಡ ಭಿನ್ನಧರ್ಮದವನಾದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗೆ ತಿದ್ದುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಅವನನ್ನು ತೊರೆದು ತನ್ನ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾವನೆಗಳು ಕೈಹಿಡಿದವನಿಗೆ ಮೀಸಲು ಎಂಬ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡೇ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಪಾವನತೆಯನ್ನು ಪರತತ್ವದೊಂದಿಗೂ, ಮಲಿನತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ನೀನು ನಾನು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಸಂಸಾರ, ಜೀವ, ಪರತತ್ವಗಳಾಗಿ, ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಭಕ್ತೆಯ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹೋರಾಟ, ಅದರ ಸಲುವಾದ ತೊಳಲಾಟಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ವಗತ ಅಥವಾ ಏಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂವಾದದ ರೀತಿ ಇವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನೊಳಗೇ ಚೇತನ ಪರವಾದ ಅಂತರ್ಮುಖತೆ ಇದೆ. ಅಕ್ಕ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿ, ತಿಳಿಯ ಹೇಳುವಂಥ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ದೃಢತೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತವೆ. ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಲೋಕದ ಗಂಡನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ಜನರಿಗೆ ಹೇಳುವಂತಹ ವಚನಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಅಂತಹ ವಚನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಚನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

> "ದಿಟಕ್ಕೊಬ್ಬ ಗಂಡನೆ ಸಟೆಗೊಬ್ಬ ಗಂಡನೆ ಅಯ್ಯ?
> ಲೌಕಿಕಕ್ಕೊಬ್ಬ ಗಂಡನೆ ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೊಬ್ಬ ಗಂಡನೆ ಅಯ್ಯ?
> ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಮಾನವನೊಚ್ಚತಂಗೊಡಿರಲು
> ಬೀಸರವೋಗ ಬಲ್ಲುದೆಯಯ್ಯಾ?"

ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ನಾವು ಗಮನಿಸಿರುವ ಅಕ್ಕನ ಒಳತೋಟಿ, ಅದರಲ್ಲಿನ ದೀನತೆ, ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ನೆಲೆಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ

"ಒಚ್ಚತಂಗೊಂಡ" ಬೆಸುಗೆ ಬೀಸರವೋಗಲಾರದು. ಸರಿಹೋದದ್ದು ಬೇರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂಬಂಥ ದೃಢತೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತತೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ನಿರಂತರವಾದ ಮನದ ಆತಂಕಗಳನ್ನು, ತೊಯ್ದಾಟ, ಹೊಯ್ದಾಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮೀರುವ ಹೋರಾಟವನ್ನೇ ನಡೆಸಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಹೋರಾಟ, ಅದರಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಅನುಭವ. ಅಕ್ಕನ ನೆಲೆಯ ಭಾವಗಳು "ನೀನೇ ಗಂಡನೆಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಪುರುಷರ ಮಾತನಾಡಿಸಿದೆಯಲಯ್ಯ" 'ಎನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ಪಾವನವ ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟ ಸಂಸಾರಿಗೊಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆಯಯ್ಯ ಎಂಬಂತೆ ಅಳಲು ವ್ಯಥೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ನಂತರ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆನಗೆ ಕೈಹಿಡಿದ ಗಂಡನಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಗಿಲ್ಲದ ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆಗಳು ಕಾಣಯ್ಯ" ಎನ್ನುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ನೆಲೆ ತಲುಪಿದ ನಂತರವೇ ಆಕೆಗೆ ಸತಿಯೆಂಬುದು ಮಾಟ ಪತಿಯೆಂಬುದು ಮಾಟ' ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ನಶ್ವರವಾದ ಮಾನವ ಲೋಕದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹೊಯ್ದಾಟವ ತಪ್ಪಿ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಒಂದೇ ನೆಲೆಯನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೂ ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ಇತರರಿಗೂ ಸಾರಿ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಲೆತ್ನಿಸಿರಬೇಕು. "ಸಾವಿಲ್ಲದ, ಕೇಡಿಲ್ಲದ ರೂಹಿಲ್ಲದ ಚೆಲುವಂಗೆ........." ಎನ್ನುವ ವಚನದ ಕೊನೆಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಭವವಿಲ್ಲದ ಚೆಲುವನ್ನು "ಸೀಮೆಯಿಲ್ಲದ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದು ಒಲಿದಿರುವುದಾಗಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿ, ಈ ಸಾವ ಕೆಡುವ ಗಂಡರನೊಯ್ದು ಒಲೆಯೊಳಗಿಕ್ಕುವೆನು" ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕ ಸಾವು, ಕೇಡು, ಹೊರಗಿನ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸ್ಥಾನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಲೌಕಿಕ ಪತಿ – ಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಾಡುವಂಥವು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಅಕ್ಕ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯನಾದ ಪರತತ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿನಿಂತ ಅನ್ಯಾದೃಶ ಪ್ರೇಮದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂಥ ನಿರಂತರ ಒಲುಮೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಕ್ಕನ ನಿಲುವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಅರಿವಾಗಿದೆ. "ಅಕ್ಕನದು ಸಿದ್ಧ ವೈರಾಗ್ಯವಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡ ವೈರಾಗ್ಯ" ಎಂಬ ವಿಜಯಾ ದಬ್ಬೆಯವರ ನುಡಿ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಹಚರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಕಾಯಜೀವಗಳ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಮೀರಲೆತ್ನಿಸುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಲೌಕಿಕದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವ ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ನಿರಾಕರಣೆ ತೋರುವ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ ಅನುಭಾವದ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹ – ಮನಸ್ಸುಗಳ ಬೆಸುಗೆಗೊಂಡಂತಹ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವವರೆಗೂ ಆ ಪದಾರ್ಥದ ಬಗೆಗಿನ ಆಸಕ್ತಿ, ಮಮಕಾರಗಳು, ಅಭಿಮಾನವೂ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಅನುಭವ ದಕ್ಕಿದ ನಂತರ ಇಂದ್ರಿಯ ಮೂಲದ ಅನುಭವಗಳು ಲೌಕಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೇಹದ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನ, ಮಮಕಾರ ಕೂಡಾ ತೊರೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಆಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಅಕ್ಕನ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಅವಳು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯೇ ಒಂದು ಅಖಂಡ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಅಕ್ಕ ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ. ತಾನು ನಶಿಸಿಹೋದರೂ ತಾನು ನಂಬಿದ ಪತಿ ದೇವರು ಶಾಶ್ವತ. ತನ್ನ ದೇಹ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಶಿಸಿ ಹೋದರೂ ತಾನೂ ಕೈಹಿಡಿದ ಪತಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ದಿವ್ಯ ಚೇತನ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದವಳು. ತಾನು ಅಳಿಯಬೇಕು, ದೇವರು ಉಳಿಯಬೇಕು' – ಇದು ಕೇವಲ ಅಕ್ಕನ ಸಿದ್ದಾಂತವಾಗಿರದೆ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಆದರೆ ಮಾನವ ನಶ್ವರ. ಸೃಷ್ಟಿ ನಿರಂತರ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಕ್ಕ ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಜೀವನದಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಚಿಂತನೆ ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಕೃತಿಗಳು

1. ಎಂ.ಎಸ್. ಆಶಾದೇವಿ: ವಚನಪ್ರವೇಶ : ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೆಗ್ಗೋಡು
2. ಕಮಲಾ ಹಂಪನಾ : ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ : ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಕ್ ಏಜೆನ್ಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಬಿ. ಜನಾರ್ಧನ ಭಟ್ : ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು
4. ಜ್ಯೋತಿ ಶಶಿಕುಮಾರ್ : ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ : ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,ಹಂಪಿ
5. ಜಯಶ್ರೀ ದಂಡೆ : "ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ : ಕಲ್ಯಾಣನಾಡಿನದ ಶರಣ ಪರಿಷತ್ತು, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಬೀದರ್‌ಜಿಲ್ಲೆ